

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Sexta, an adulter adulteram dimittere possit? No[n].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62466](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-62466)

statim post mortem viri finit leges. C. de secund. nup. l.
¶ Recipimus. T. hec est. vi. pars. q. in qua painit qui
vixisse dimisla adhuc et concubine. 30. de san.

C. **Causa.** Statutum fuit in hoc cap. vi. vir non dimittat
vixisse nisi causa founicationis. qd si fecerit, z ad-
monitione se no co-
rexit, communio
ne paucatur et sue
dignitas singulo
spoliet. et qd dief
testimoniam. fa-
mam, vel testimoni-
monium, inter alios
generosos et nobis
les non potest ferre
testimonium.

a. **Dignitatis.**
Arg. q. si virio co-
tente excusatio
q. inde fecularis
concilio Tolentano. xij.

C. **Communione paucetur qui
extra cam founicationis vro-
rem suam dimittrat.**

D. **Recepti dñi est vir ex-**
cepta cam founicationis
viro a viro dimittrin debet,
et ideo quicq; extra culpā cri-
minis supradicti vixos suam
qcūq; occasione reliquerit: qz
quos de cōsūxit, ille separare
disponit: tandem ab ecclesiastis
ca coineputuar, et a ceteris oīn
xpianoz maneat alieno qdū
societate relite coniugio am-
plicatur fr̄ pincerit et fouseat.

Ita qd iam admonti a sacer-
dote semel z bis z ter vt cori-
ganit, ad sue colligis noluerit
redire cōsūxit: ipi se suis me-
ritis et a palatino dignitatis
arg. q. quicq; pre-
latus vel alli' fecit
re extoritio, no valit: vi. vii. q.
i. ract. et xv. q. i.
omne. a. de cōse. di-
fini. h. ergo. xij.
q. i. alienationes.
Item est argu. hic
vixisse posst per mitu de criminis,
et qd possit recipere
ad ipsi hem: h. manifeste
fuerit eius crimen.
Item in qd verū est in cū-
stodio leccus in criminis
meritum. qd. vi. vi. q. i. qui cri-
men. et. illi qui. et
iii. q. i. et. ii. q.
iii. beatus. b. ta-
men subaudit hic
maxime. 30. v.

b. **Quandiu. S. vi. q. j. illi.**

C. **Vicqd mulier cōtrate-
cogitauerit;** vel te ac-
cusa fuit: non eli excepta cau-
sa founicationis reiecta, vel
odio proiulie habenda. Sed
querit si sit par vixos con-
ditio: cur coitantes vixi cum
adulteris vixos? non querit
cum ecōtra vixos in cōsūxi-

e. **Non conueniant. Ut possint accusari de adulterio
sicut vixos.**

C. **Pistiana. S. Causa.** probatur i. hoc ca. q. vix po-
solt et que accensare viru ius suu ecōsūxi: qd no
solit hoc ita requiter accidere, tripli de causa: tunc glo. et

pro verecūda: nec Car.
pro timore: item qd no. i. ca.
vir canit peccat, ne de-
bet sic de facili de-
penditur. Et ei.

F. **In virro lecu adulterius
paratione punitur.**

C. **Multiana religio adul-**
terii in virro lecu pa-
rione cōdenat: qd viros suos
mulieres non facile de adul-
terio accusant, et non habent la-
tentia pcta vindicta. Viri aut
liberi vixos adulterios apud
sacerdotes deferre plueunt
et to multicrib' pdito crumine
eaz colo demegat: viro autē
latēre cōsiderit, non facile s̄qz
ex suspicib' abstinerit: qd vixos
submouebit si ei flagitii de-
regatur: cū em par causa sit,
interdum pbatione cēstante
vindicta ratio conquiescit.

C. **Questio. vi.**

C. **Questa di-
mittitione va-
ler, cū a founi-
catione inno-
cēs intentaf.**
Sed ponat h.
q. ipa sit adul-
tera: queritur si adulterio possit
dimittere ea causa founicationis
nō enim videb' qd part crimi-
ne infectus alius de eodem
punitre possit. Unde cum iudet
adulterio acculacere, equita-
tie sententia a dño accepserit.
Quicq; vestri sine peccato
z hoc pbas duab' Iean.
autibus dñi. viii. a.

K. **Sed ponatur. Vt. q. nihil habet que flonis quin
alter possit reliqui repellere per exceptionem: vi. i. c. i.
et de diuor. significati. denunciare tamen pōt vir adul-
terio vixos adultere: et maxime scđm op. ii. Alter
est nō possit ei consulti, cum accusare nō possit, quod
non concedo qd aliquis criminis possit denunciare crimi-
nen alterius, nsi peniteat de criminis. Sunt autem vii.
casus in quibus maritus repellitur ab accusatiōe adul-
terii. Unus est si ipse fuerit founicatus vi. hic. cap. i. Se-
cundus si vixos vi fuerit oppressa: vi. S. quest. vi. ita ne.
Tertius si credebat mariti mortui: vi. xxiiij. q. i. cum
per bellum. Quartus si alter sub specie mariti cogno-
scit eam: vi. xxvij. q. i. in leccu. Quintus si de dñt et occa-**

CC

z adde
glo. et
glo. et
Car.
pro. i. ca.
vir. de
pecc.
penditur.
Et ei.
F. **A pud sacer-
dotes. Arg. adul-
terio in ad ecclia
iudicando. xxij.
q. i. sc̄are. j. xxij.
q. i. multorum.
G. **De regatur.**
Vir manifescha-
des q. vix pōt ac-
cusare viru de ad-
ulterio: secus vi.
I. ca fra-
trem. et
I. b. hoc in mulier-
bus.
C. b. hoc
q. i. v.
d. nō desit ius. q.
probatio: vi. ff. de
relhamen. iut. duo
sunt. Titij.
I. **Conquiescit,**
quo ad ecclesiam.
Ecclēsia enī nō in-
dicat de occulit,
xxij. distin. crube-
scit. portis enim
opiniorum fequi-
tur. q. veritatem
ar. iii. q. vii. S. tria.
C. **Causa.**
E. **Vic. ponit**
vi. q. qua queritur
ad adulterio possit ad-
ulterio dimittere?
Et dicendum est q.
nō: vi. probat in se-
quentibus. Dicitur
ergo hoc. S. q. ad
ulterio non pot viro
rem adulterio di-
mittere: cū sit eo-
de criminis infec-
tio. hoc probat duab' Iean.
autibus dñi. viii. a.**

CC

sionem fomicandi: vt e^e de eo qui cog. confang. vro. sue.
† Cōc. dīcretōne. S^e maritus si adulterio tō-
ter. i.l. lerauit eam. s^e argu. ſe. q. i. ſi quia vrotem. et. c. ſicut. ff.
q. ſ. ii foli. ma. cu^r muller. ſep̄tūmā el^t ſi adulterata el^t au-
prolō-
ce. cum a. ¶ In illā. nam
ibinot. ſi aliquod peccatū
p. d. ad-
u. i. l. badeat. mortale
erar. q. ceremonia
ci mu-
lia debeland. vnu-
lia tñ. de penit. ſi
ma. ſi
+ Sub. C. ſa-
nili er-
nono
adulter-
viro. vi-
tio. vi-
dicā. ſ.
c. i. gl.
vlt.
Accus.
Sed
Adi-
ad hoc
adul-
ter. i.l.
ibino
et ibino
non potest obvi-
cere viro. niſi el velut obviare adulterius incertus sum. vel.
adulteriu^r cū aliqua coniugata. R^e. ſi directe vult vnu-
agere coira. et illa. q. preferendum eft pummo accu-
fato. vel actio. ff. de iudi. qui pitor. Si autem vro vult
agere in modo exceptionis. pummo audif. et probata excep-
tione repellit maritum; vt e^e de odi. cog. cum dilectus.
Sed adiop obviatur. et quo in propria iniuria p̄fque-
tur. non potest muller eu replicare per aliquam exceptionem. vt. i.l. q. v. obina. nā ibi dictur q. incantia sua que
libet in famo admittatur. Sed dicimus hoc speciale effe
in adulterio et lenocinio. Hec enim exceptio adulterij vel
lenocini repellit agitatem: ve extra di bisnos. significat
er e^e de eo qui cog. confang. vro. sue. dīcretōne. ff. foli-
mā. ſum muller. q. C. de adulter. quoniam alexandrum.
Sed hinc contradicit. ff. de adul. i.l. q. ff. publico. vbi dicit
e^e p̄ exceptio lenocini vel adulterij no repellit maritum.
B^e hoc foler odi q. illa. ter loquit quando poſt item con-
teſtāram obviatur lenocinij crimen vel adulterij. Et di-
cunt quidam q. eff. speciale in adulterio q. poſt item con-
teſtāram nulla replicatio vel exceptio admittatur: et ad
ſolutionem ſuam confirmanda inducit illud. ff. de adul-
ter. ſi māritus. ſ. p̄ exceptio. nam ibi dictur. et poſt

eft: pummo lapidem in illam^a
mittat. Binc etiā in euangelio
p̄cipit. Iby poſtrita. pummo
ejice trahent e oculo tuo: et
poſte educes festucam de ocu-
lo fratris tuu. D^e incetiam Au-
gustin^r ſcribit in lib. de sermo-
ne domini in monte.
¶ Qui fomicard. fomicard
mo causa vrotem ſuam dūme-
tere non potest.
¶ Thibliniquus eft q. cā
fomicard. dūmittere
viro. ſi ipſe cōuincit. fomicard
occurrit en illud: In quo
alterū iudicas. teipm condem-
nas. eadem en agit q. tu iudic-
cas. Quapropter qſous fo-
nicatōis cā vult abijcere vro
re ſuā: puor d^e eſte a fomicard
pummo purgatus. et iminus: q.
ſi etiā de femina dicerim.
I. dē de p̄bis dit tract. xlviij.
¶ Qualcumq. vult inueni
re vro. ratiſe ſeruare eadem.
¶ Iducturi eſti viros
ſeruare vos vrobū ve
ſtris. Quales vultis eas inue-
nire. tales et ipſe tueri vos.
Quis vultis eft qui non casta-
nū obijci: vt. i.l. q.
vit. negando ergo.
¶ Addi-
ſumplex adulteriū
ter. i.l.
ibino
et ibino
non potest obvi-
cere viro. niſi el velut obviare adulterius incertus sum. vel.
adulteriu^r cū aliqua coniugata. R^e. ſi directe vult vnu-
agere coira. et illa. q. preferendum eft pummo accu-
fato. vel actio. ff. de iudi. qui pitor. Si autem vro vult
agere in modo exceptionis. pummo audif. et probata excep-
tione repellit maritum: vt e^e de odi. cog. cum dilectus.
Sed adiop obviatur. et quo in propria iniuria p̄fque-
tur. non potest muller eu replicare per aliquam exceptionem. vt. i.l. q. v. obina. nā ibi dictur q. incantia sua que
libet in famo admittatur. Sed dicimus hoc speciale effe
in adulterio et lenocinio. Hec enim exceptio adulterij vel
lenocini repellit agitatem: ve extra di bisnos. significat
er e^e de eo qui cog. confang. vro. sue. dīcretōne. ff. foli-
mā. ſum muller. q. C. de adulter. quoniam alexandrum.
Sed hinc contradicit. ff. de adul. i.l. q. ff. publico. vbi dicit
e^e p̄ exceptio lenocini vel adulterij no repellit maritum.
B^e hoc foler odi q. illa. ter loquit quando poſt item con-
teſtāram obviatur lenocinij crimen vel adulterij. Et di-
cunt quidam q. eff. speciale in adulterio q. poſt item con-
teſtāram nulla replicatio vel exceptio admittatur: et ad
ſolutionem ſuam confirmanda inducit illud. ff. de adul-
ter. ſi māritus. ſ. p̄ exceptio. nam ibi dictur. et poſt

velit ducere vrotem: et ſi acce-
pturus eft virgine. q. nō in-
teſaz desideret. Intacta^a que-
rio: intactus eſto. Purā que-
rio: purus eſto. non illa poreſt
et tu non potes.

I. dem in epiftola ad Pharen-
tium comitem Hirianum.

¶ Judicium de alio experie-
no. d^e de fe indicari. cōdēnit.

I. Niqui eft vt q. de alio
iudicare vult. et iudicari.
I. ſi adul-
terius coniugis.

C. Utri grauiſſiunt pum̄iēdi
de adulterio. q. mulieres.

I. Adignari mariti ſi au-
diant adulterios viros
pendere ſi ſiles adulteris ſemi-
nū penas: cum ſato grauiſſi
cos pum̄iēdi oportuerit. quanto
magis ad eos pum̄iēti virtute
vincere. et exēplo regere femi-
nas. I. dem de dece chōdias.

C. Sic ut vir caput eſt mul-
ier. ſic adulter. ſi non grauiſſi de-
linquit multer.

D. Non mechaberis. i. non
ibis ad aliquā alia pre-
ter vrotem ſuam: tu autē exigitis

q. agendo: q. qui
crimen inuidit. vidēdum eft ſi ipſe pum̄iēti eſt
victima: vi. vi. q. i. qui crimen. arg. corra. vrl. q. i. ſi illa. h.
Ego dico. q. viro non copite exceptio. cum iam illa ad
remilia: vi. ff. de ed. ed. queritur. ſi vendito.

S. I. dicitur. C. C. v. q. tales debet effe
viro vrobū. quales vult ſibi ſe vrotes. Nam
cōcepti velint vrotes in trachas elle. et ipſi in trachas
elle. Sequentia vno ca. plana i. um.

I. Intacram. Aniquam enim eft et pum̄iēti vir ſe
vrote exigit. quam ipſe non exhibet. arg. ff. ad legem mi-
hi. ſi adulter. i. ſi vro. ſ. iudic. ſ. dīcīm. xv. elo ſub-
cus. Item fruſtra petis debitum qui quod debet no in di-
pendit quod enim quid uirtus te. Arg. dīcīm. it. neg.
ars. ſ. e. q. i. nemo.

F. Niquam eft. C. Judicari. i.l. q. one. viii. caluſ. dīcīm
q. agendo.

I. Adignatur. Pendere. 3d eft ſuſtiner ap-
po pendis.

H. Statuſe. Argu. maiorem eſſe reatum et perfonā
delling uentis. arg. vi. q. iſi. p̄cipue. rr. v. q. i. nulli.

Q. On mechaberis. C. C. Vir mechari non debet
necd^r petere ab vrotes quod ipſe ſeruare no ſunt.

nā cū vir sit caput uxoris. procedere dū eā in castitate scute
in domo, ne domus capite deossum pēdeas.

Cōcedere quō dī hic vir repectu uxoris, intel-
ligendum est de puelato respectu clericorū, et de clero re-
spectu laicorum, argui, q. i., yllisimius, t. vii. q. i. ca. vii.
et de magistro res-
pectu dicipulorū
hoc quo procedere
debet. Cōfessio, et
me, magros, vii,
q. i., quales,

Conclusio, b. 2. **C**atibus con-
sensualib; virtus est
dicitur, dicitur, dicitur,
necna, dug.

Dunc autem, q. de-
cidit in septe par-
tes. In pīma quā
pudat, ut auctorit-
atis si aliq; di-
mittit uxorem cau-
sa fonicatiois, ma-
nebit in castitate ea-
rūne, vel reconci-
libilitate illi. Secū-
da ibi: *Saint enim.*
Tertia ibi: No so-
rum. Quarta ibi:
Si oīta. Quinta ibi:
Sed illud. Seria-
ta ibi: hi qui. Sep-
ta ibi: Ut ergo.
30. de fan.

Dicitur autem, q. de-
bet quechlo no hz
pos quētione, qua nō
potest dimilla vna
alā ducere nisi cū
matrimoniu rupi-
tur, et pīst definī-
tore esse vir, vel cum
spōta ingredit mo-
nasteri, vel cū infi-
delis dimittit, no-
tōs obabire vi-
to, xxxv. q. i., de in-
celitis, t. q. vi, si duo ex tra de conu, coniug, ex publico,
et extra dīvō, quanto.

Interueniente diuortio. Diuortio autem non est
verū nisi cū sit alio constitūdi diuorsio, q. de pe-
ditum, diuortio. Diuortio autē dicuntur est a diversitate
mēs, vel q. in diuersas partes. Tētū q. matrimonium
dīlīgunt, q. de repu, l. q. nec sit diuortium q. ad mar-
rimonii offentiam, sed q. ad vīam carnis, et dupliciter
fū. Uel perperuo, q. prox. q. v. quod deo. Uel ad tempus,
xxv. q. i. nosse.

Et repudū. I. diuortio, nam repudū proprie est inter-
ponit, q. de ver. sig. inter stuprum. q. diuortium.

Acide, q. **causa.** Lice quā dimitit uxorem causa
foncations, sed tamē durat vinculum contigale.

Unde facit copiarū fēderio nuptialis ad fidem ba-
ptismal. Nā t. si diuortio fiat, tamē matrimonii perse-
uerat. Sīt. et si baptizat, coiōse ecclēsie pīmet, tamē ba-
ptismā perseverat, posse facit diuūlitudinem inter ea

dem. nā matrimonii morte finit, fecit in baptismate,
f. **D**ancē Arg. q. nec sacramēto ordinis careat de-
posito; cu hec omnis fīli cōsparet canon, tē sacramēto ordi-
nis, et sacramēto baptismit. vī. de fe. dīl. iii. offeditur.

But contra, l. offit. accedens,

Go. **Q**uoniam, hic
habes q. verū la-
tīnū si
cramēto baptismit
nūc in aliq; abole-
an de-
tār, unde videt q.
aliā fēmel baptis-
tū dī-
pīsari
rum baptismit, et
mīles q. refūcta
ref adīta. **S**z dī
de ordinib; qd
postellionib; qd
denig de vīo la-
zarīnūquid sum
ei oīa refūcta?

Iacte dīmitit uxor ob
caulans fonicatiois, l. s
manē vinculū paucis: ppter
q. sit reus a adulteri quicunq;
duxerit dimissam ob causam
foncations. Sicut autē manē
re in se facio regnatiōis excō-
cat q. re est criminis: ita q.
separat a viro nūc carebit sa-
cramēto zugi, etiā si nō recō-
cilet viro, carebit autē si mor-
tuus fuerit vir ei. re. q. ero cōica-
tōis ideo nūc carebit regna-
tōis sacramēto, etiā si nō recō-
ciliatur, q. nūc mōis de-
cute est copular in baptismit.

Idem super epistolam Pau-
li ad Corinthios.

Conuer ad uxore, si uox
avō causa fonicatiois disce-
rit, alterā habere phibet.

Hostolus dīcit: **I**hesus q.
sunt in contiguo, preci-

Hostolus dīcit: **I**hesus q.
q. dīlōlū morte.

Hostolus dīcit: **I**hesus q.
q. dīlōlū morte.